

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL: lei 2,50 ANUAL
— ABONAMENTELE SE FAC NUMAI PE UN AN —

ANUNȚURI:
— Zăria pe pagină 7 și 8 bani 50 —

MARSUL DE RESISTENTA CRAIOVA-VÂRCIOROVA. — (Vezi explicația).

SUMARUL

- Literatură românească
- Norocul (nuvelă) de I. Dragoslav
- Liliac alb » A. Dares
- Soveja » Al. Russo
- Străin (poesie) . . . » M. Alexandrescu
- Scrisoare (poesie) . . » Solferino
- Cântec din Basarabia » T. N. Popa
- Literatură străină
- În beție » de Guy de Maupassant
- Cronici
- Când pleacă Bucureștenii, de M. Negru
- Convorbiri astronomice . . » V. Anestip.
- Intărirea voinței » Aladin
- Măreșalul francez Bernadotte » C. Scurtu
- Roman
- Tata Sergiu » L. Tolstoi
- Ilustrații
- Marșul de rezistență Văcărova-Craiova în culori.
- Monumentele noastre.
- Sala de cursuri din Văleni.

CRONICA SAPTĂMÂNII

Când pleacă Bucureștenii...

Intrăm în vacanță. Căldurile și-au făcut apariția și ne-au adus aminte că în țară și peste hotare sunt atâtea localități în care viața e dulce și plăcută ca într-un rai pământesc, și începem să ne pregătim de ducă. Ne pregătim cu toții de pe acum, dar nu și plecăm toți de pe acum. Unii se tot pregătesc mereu și nu pleacă de loc. Pleacă fericii cărora li s-a dat concediu și cari nu rămân gălățoși când își deschiid pungă și se uită în fundul ei.

Pleacă pleziștii, cari tot anul așteaptă epoca aceea ca pe cel mai însemnat eveniment ce se petrece în viața lor, și cari tot restul a anului ori de câteori se adună la o simfonie, discută numai de petrecerea în vilagiatură.

În vilagiatură simți că renaști. Nici grija hărțuitoare a zilei a poroi zilnic pe o căldură care incinge pietrele, nici încordarea sau plătiseala omorătoare a ceasurilor nemai sfârșite din zilele de lucru. Ți-ai închis frumos sertarul cu cheia, ți-ai trecut batista pe frunte, ai strâns mâna colegilor mai puțin norocoși cari au fost sau să se ducă în concediu, și ai eșit pe ușe, ușor, ca un fulg. Nu știu cum, dar când te-ai văzut afară ți s-a părut că ești pe altă lume, pe o lume în care toate lucrurile sunt frumoase, toate orânduirile sunt drepte și toți oamenii sunt prieteni.

Acasă, stau toate împachetate, gata să fie luate și suite în tren. Dormi în noaptea aceea și te visezi pe drum, mergând spre cutare locaș de liniște sau spre umbra răcoroasă a unei păduri de brazi. Când te deștepti dimineața te miri că ești tot casă. Și în sfârșit poruștii.

Ca tine fac sute de alți Bucureșteni, cari pleacă în vilagiatură.

Pentru cine n-are nici un interes de detă să vadă pe Bucureștenii plecând și apoi să se plimbe prin Bucureștii fără Bucureșteni!

Când pleacă Bucureștenii, de dimineață până seara drumul spre gară e un nesfârșit șir de trăsură care duc sute de fericiți ghemuri sub muni de gaură și de cutere; domni, doamne, copii, buclă-tăreasa sau fata din casă, până și cățelul pe care nu s-a îndurat să-l lase acasă; te privesc cu ochii răzătorii, plini de fericie și de mândrie, cari parcă-ți spun: — Plecăm și noi în vilagiatură!

Când pleacă Bucureștenii, se întorc toate casele și străzile sunt moarte. În fața ferestrelor erau obișnuit să vezi pe înserate un cap blond ca de inger; dincolo te deprimaseși să vezi înapoie unei perdele doi ochi negri cu priviri ca to-

cul; mai în sus, vedeai regulat capul pleșuv al unui bătrân care stă pe masă de lucru luminată și plină de hârtii, iar din casa de peste drum veneau acordurile armonioase și pline de visare al unui piano ale cărui clape știa bine că sunt mișcate de o mână albă și fină. Acum e o liniște ca de moarte, și la ferestre stau lipite enorme hârtii albastre, cari par că-ți spun, în locul celor ce-au plecat: „Nu mă uita!”

Când pleacă Bucureștenii, cetatea lui Bucur rămâne deșartă; localurile rămân prea puțin populate, spre părerea de rău a patronilor sau a ta care nu-ți mai găsești partenerul de șah sau de table; nu mai întâlnești la ceasuri regulate pe ne-emoșcanta cu care adeseori veneai în tramvai, nici pe cunoscuții al căror nume nu-l știi și cu cari luai o serie de aperitive în colt.

Când pleacă Bucureștenii, înviază în București viața de acum 50 și mai bine de ani, viața aproape patriarhală a bătrânilor; în mahalale, pe scăunele așezate în fața porții, stau oamenii respirând aerul serii; bărbatul, într-o cămașe largă cusută cu roșu, și-a răncit o țigară și-a uitat să citească jurnalul care se căzu lângă el; femeia, în jurul unui copil în brațe și doi pe lângă ea, oftează că n-a venit cumătru și cumătra cu brișca să se ducă cu toții la gară, precum se înțeleseseră. Și în vreme ce se înseroză încetîncet, câinii se aud lătrând departe, departe de tot, iar lătratul lor îți ajunge la urechi ca adus de un ecou din altă lume. Târziu, când s'au aprins felinarele, oamenii intră în casă.

Tu, care n-ai plecat și ți-e teamă că poate nici n'ai să pleci, ai o singură mângâiere: Te gândești că Bucureștenii, dacă pleacă, să să se și înapoieze. Și te cuprinde un știal de bucurie răutăcioasă, și te pomenești zâmbind: — Plecați voi, dar am să vă văd ce mustră o s'aveți când văți întorceți!

Mihail Negru

NOROCUL

În vremea de demult, cîcă era în sat un moștar, sărac că n'avea nici casa lui: umbra și el cu chirie de colo până colo și murea pe unde găsea: ia să câștige mică pînă copiilor. Odată venise St. Dumitru, bruma înlăise deaurile, frigul începuse să ceară strai mai gros și omul, din pricină că nu avusese parale, rămăsese fără casă. Ce să facă? Unde să se ducă? O singură casă rămasă necercetată în sat, și aceea era a unui om. Toader Săracu, și el sărac de felul lui, avea două bojdece în ogradă: în una ședea el și alta ținea goală și asta din pricină că nu putea să șeară într-insă, că nu-l da pace cineva. Casa asta era cu dintăi ce o făcuse în ogradă: anume să șadă el; da chiar de la întâia seară de cum pusese capul să se bodinească, și veni anul la el, pe-a somn, și-i grăi:

„Hăi, secolă, du-te de aici, nu sta pe locuștii. Ce te-ai așezat aici?”

Și omul se trezi speriat, aprinse gazul și vădă cine îl agită, nu zări pe nimeni, se culcă iar, pînă tot așa. În urmă-și dădu cu mintea: că îl striga nevasta în șoaptă: dar ea se jură că nici usturoi n'a mâncat; nici gura nu-i puse.

Nopți întregi a pălinit astfel, pînă cămbis n'hotărât să-și facă altă casă și care era aceea în care sta.

„Măi, omule, îi zise și Toader Săracu, mută-te mai bine în o scorbură de copac de cât în casa mea, că uite cum și uite cum ce am pălinit.”

„Mă rog, îi răspunse la urmă omul, să încerc și eu și dacă oi vedea că nu-i chib, m'oi duce, ce-oi face.”

Și dănd omul arvună, își mută calabățul.

Mă rog, de când Toader Săracu se mutase din casă, veștele și lutul de pe pereți să risipiră, degerați și nomez de iarnă. Femeia omului, harnică și gospodină își puse mâna pe lut și lipește ică, dincolo, de acolo, la badanaua și dăi și dăi pe pereți, pe vetre, brae cu spumă și chinorus pînă când a lăcut casa ca ulcica nouă.

Da omul, a dormit o sară și n'a auzit, n'a văzut nimic.

A doua zi gospodarul, cum îl zări, îl și întrebă:

„Ei, eusere, cum ți se pare casa?”

„Bună, pentru un om ca mine.”

„Da cum ai dormit?”

„Rău, răspunse omul, — de frică nu eutiva să-ți vie gândul gospodarului, acum după ce a grijă casa, să se mute el în ea, — rău.”

„A venit unu, așa și așa la D-ta, a întreat gospodarul, și ți-a zis ca mine, să te muți?”

„Măi rău, a zis omul; la mine a venit și-a zis să mă mut că mă tae.”

„Așa, făcu gospodarul, și apoi ce faci?”

„Ce să fac? Ia șad cu țreaz: să nu-ți mai vizez, răspunse omul.”

„Mare păcat, făcu gospodarul.”

„Mare, mare, zise omul, trebuie să sufer acum pînă la primăvară.”

Și amănând omul întreat în case: omul să spuă femeii ce a spus chivigăni; altul răsărind în urmă-și că a tchit minimeana. Și a așteptat omul o săptămână și nu s'a ivit nimic, nici n'a visat micar. Da între zi îi adose o cumătră a lui niște lapte pentru băieți; femeia era în sat, era numai omul. Omul era pe afară. Copii mâncău lapte. Când de odată se pomenește încă cu un băiat străin lângă dâșii că mănăncă și el lapte. Băieții să uită: „de unde a venit și aista de mănăncă cu noi?” și rămăna nedumeriți și încep a se amăra: „Unu, doi, trei, cinci, căți ori îi fost, și văzură că unul e mai mare și băiatul străin, după ce se sătură, să închină frumos și pieri în ochița sobei. Când iată și tatăl băieților pe ușă:

„Tătuică, zie băieți, m'ai dă-ne lapte, că a venit un băiat străin și ne-a mâncat laptele și a pierit în ochița sobei.”

„Unde? Când?, zise omul.”

„La acum, ia, zie băieți.”

„Vi s'a părut, mă, grăi omul, lați mâncat voi și acum nu știți casa să mai cereți.”

„Hăi, să nu mai ajungem paștele, grăesc ei, de nu spunem adevărul; a mâncat, s'a închinat și a pierit.”

„Măi, făcu românul, da asta încă e una, și îl cuprinseseră fel de fel de gânduri și mai întrebă odată cum a fost, și tot așa.

Hm! făcu omul, drac să fie m'ar fi închinat. Să fie inger nu s'ar fi dus în ochița sobei; stana casei să fie, vre-un suflet care a stat în casă? da din toate a ales că nu poate afla nimic pînă n'a da ochi cu adevărul. Și pe dată să și duse prin sat să caute lapte. Și mai pe sară izăi dete la copilul de mâncare și se dădu afară și pendi la fereastră. Când înmăna în ochi și el că-lm. loc de trei copii, căți îi avea, mâncău patru la o masă; încet, încet se strecură și dechese ușa: dădu înmăna în casă și dădu față cu băiatul cel străin.

— Da, de unde ești deta? îl întrebă omul.

„Da, băiatul dădu să se boje în ochița sobei, dar omul nu-l lăsa:

„Lasă-nă, a zis băiatul, să mă duc acasă.”

„Nu, grăi omul, acum ai de vorbă cu mine. De unde ai venit?”

— Eu, răspunse băiatul, eu tră-

esc în ori-ce loc. Dar numai în locuri curate.

— Dar care sînt locurile curate? a întreat omul.

— Locurile curate, a răspuns băietanul, sînt acele pe care le sfințește omul cu sufletul și munca lui. Ce folos, biserica e sfîntă, e curată, dar dacă omul se duce în ea cu sufletul scîrlbit și tîmărjit de toate patimalele, chiar și locul pe care stă îl mîntuiește și îl strică. Și de omul care are sufletul curat are și casa curată și acolo sînt eu. Unde e curat și casă și masă și suflet, e sănătate, avere, veselie și bine; unde nu e nici una aia, e boală, sărăcie, moarte, scîrbă și blăstămăție. Da tu îmă plăci cum ai intrat aici, ai grîjit, ai mînturat, ai făcut casa ca ulcica: lingura la masă ți-e curată; strachina tot așa; copleșii schimbăți și curăți, și mîntuiești frumos și mergeți la biserică și vă rugați lui Dumnezeu și vă înmînăți nu faceți și ce câștigați nu dați la erășună. De acia, am venit și am mîncat cu băieții tăi.

Da pe tîcîtosul ista, care a stat aici, nu l-am putut suferi: el și eu femeia lui sînt niște bețivi: ce câștigați, tot dau pe gât și s'au mangosigh, și se spălați și nu vărușe casa de cât din paști în paști, copiii vecinii ziceți și negrijii. Și mîncău numai mîmăligă eu cîr și ceapă eu boș hăfeise, și cămăi vin de la erășună să bat și se sudoe. Și la sfînta biserică băieții sudoe. Și la sfînta biserică zău murg, că au un drac care se ține de ei și n'a lăsa. Și fură pe ce pun mîna pe tot. Și de aceea nu putea sta nimeni aici: Da de când ai intrat tu, dracul a fugit cu totul la el, că omul sfințește locul, nu locul pe om. Și acum, măi omule, eu rămîn în ține și vreau să te pricosec: că te văd că boi n'ai, car n'ai, plug nu e. Du-te la sat și căță-ți doi boi și un car și să vii cu el în mine să-ți plătesc.

— Da cum te cheamă, întrebă omul.

— Eu sînt Norocul, a răspuns băietanul.

Se uită omul la băietan cu neîncredere.

— Ce te uizi? i-a zis el, haido, nu mai sta.

Se duce omul în sat, ceacă ică, dincolo, găsește doi boi cu un car de vîndut. Și hăi cu omul la Noroc, la el acasă.

Norocul pînă atunci s'a jucat cu băieții, că de, dacă era și el de o samă cu dâșii; da cum l-a văzut pe om cu vînzătorul, i-a zis:

— Aista e?

— Aista, a răspuns omul.

— D-ta îi vinzi boi? a întreat Norocul.

— Eu, a răspuns omul.

— Și cât ești?

— Patru sute de lei.

— Patru sute, a grăit Norocul.

— Patru, a răspuns omul.

— E prea scump. Na trei sute și nu mai zi nimic.

Că „tura” vînzătorul a lăsat cu trei sute.

— Ei, i-a zis Norocul omului de casă, acum ai car, boi, da îți trebuie și strac, că uite ești gol și copleșit tot așa. Na trei sute de galbeni și du-te de te îmbracă și cumătră-ți ceva păpușoi și merrinde și trăeste și D-ta mai bine.

S'a dus omul în țerg, s'a îmbrăcat el și nevasta, a cumătrat căte un strai la băieți. De acolo, păpușoi și a venit omul acasă.

— Iată-a zis norocul: acum văd că ești îmbrăcat, da uite ce: boi ai, car ai, da n'ai pînănu: n'a treci sute de lei și-ți îmbrăcăm: și omul și-a cumătrat și o făcă, de loc. Acum, zise Norocul, îți trebuie casă; ia cheamă pe omul cu casa, să vedem cât cere pe diasa: să a venit stăpînul casei și i-l zise:

— Oit, cei pe casă?

— Care casă? a întreat omul.

— Asta, a răspuns Norocul.

— Trei sute de lei, a grăit omul.

— Na trei sute de lei, îi vorbi Norocul. Primești?

— Primesc, a răspuns omul dă casă.

Și-a luat omul paraiele și s'a cam tot dus așa că gospodarul acum avea de toate; iar Norocul i-a zis: „Slugă bună și credincioasă, peste puțin ai fost pus, peste multe te-oi pune; și l'a chemat pe om și i-a zis: „Ha! după casă”. Și a zis: „Săpă ic!” și a săpat omul și a dat de o căldare. În căldare banii și i'a grăit omului:

— Vezi banii ăștia?

— Da, a răspuns el.

— Eu mă duc la bătae. Noi avem o bătae. Boalele, sărăcia, ținea și beția și ticăloșia ne-a chemat la bătae cu supușii mei: Sănătatea, averea, fericeala, cinstea, dragostea și chiverniseala; e războiu mare, are să dureze șapte ani. Dacă vin după șapte ani, bine de bine, dacă nu, nu care cum-va să te pue păcatul să umbli la banii că nu mai ești om. La după ce n'oi mai veni o poți face. Cum îți sara, așa îi mănca! Și Norocul a pierit.

Și a trecut un an, doi, cinci, șapte și Norocul n'a mai venit. Da au venit prin saie, boală, sărăcie mai multă, beție, ticăloșie și pe ce vreme trecea să strica luna și se umplea de boale și nevoi. Da omul ținea a lui de dinainte, era curat, nu lea, ținea cu credință la Dumnezeu, și muncitor și de el boalele nu s'au legat; nici sărăcia, nici ticăloșia; da lui Toader Sărăcu i-au pierit boii, i-au murit copiii, nevasta și a rămas numai cu un suman rupt și vechi. Da omul, văzând că norocul nu mai vine, s'a dus la banii și-a scos căldarea și a luat banii toți și ce s'a gândit să nu se arate lumii că are banii și a mai cumpărat încă pe atâta loc, cât avea. Al doilea an a mai cumpărat de la moșier încă pe cât avea, al treilea an încă pe atâta și în călăva mai a cumpărat mai jumătate moșia, că la urmă i-a zis moșierului: „Știi ce, vinde-mi-o și pe cealaltă jumătate și s'a mântuit”. Și așa omul s'a văzut cu toată moșia.

Pe Toader Sărăcu nu privea cu ochii buni îmbogățirea omului și începu a bărfi pe socoteala lui; iar omul a înțeles, și îi era scărba că l'vedea atâta de ticălos, rupt, galben și îl chemă și îi grăi:

— Știi ce, vecine? Cât ce pe casa d-tale.

— Dacă n'o vând, a zis Toader Sărăcu.

— No vinzi? Îți dau o mic de galbeni.

Toader Sărăcu a zis: de-mi dai două, și-o dau.

— Eu îți dau trei, a zis omul.

Și a dat cea casa; iar Toader Sărăcu s'a infundat cu banii în crăsmă și când a eșit a vrut să pornească acasă, da a alunecat și a căzut și a rămas mort pe loc; iar omul nostru și-a turnat niște case împărătești și a ajuns fruntea gospodarilor și a muncitorilor și a trăit mulți ani propovăduindu-și copchii cum să trăiească pe lume și poate mai trăiește și azi, de n'a fi murit...

I. Dragoslav.

STRĂIN

Căror de-așă
Pruncul de lume e plin și tuesle
Încrâșt de q usure al celor ce pier,
Al celor care cu ei bucuria
Sua pe ne duceru, de parle-si petrec.

Suflar pe furise și scârțârea de mână
Și în răsărit se face un jalnic pînă,
Căci omul pe lume și în suflet regrete
Altece cu toate acelu și întăbure.

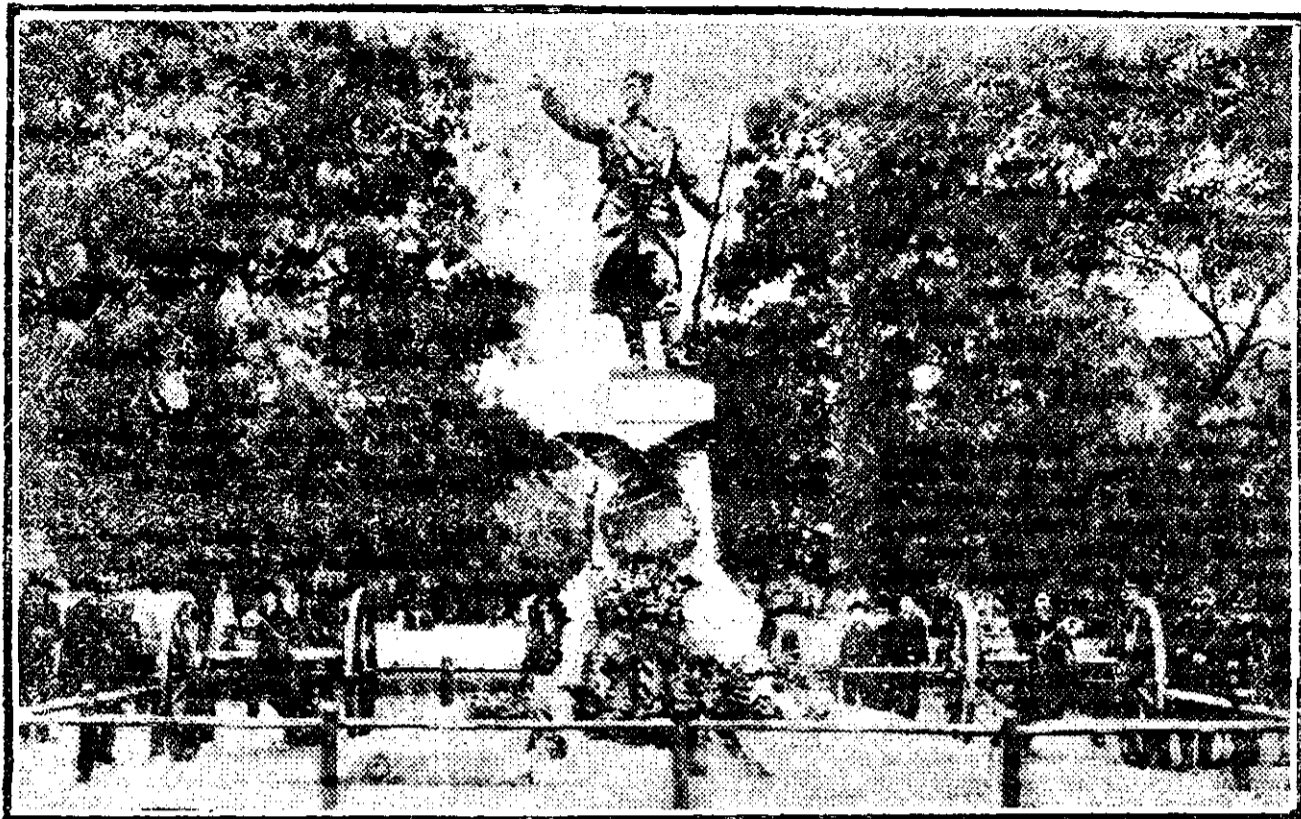
Eu stăpînat cultare și învânat pomest
Tăi spinoz toate și zgomot-a stăi;
E el pe seama în care dăur ochii
Bucura și prireasă pe cei ce-au plecat.

Ștețușca, în suflet, ceea mă înfăoară
Și în omul se face un jalnic pînă,
Căci omul pe lume și în suflet regrete
Din lume și străina la dînsul să vin.

Mihail Alexandrescu

Bacău

MONUMENTELE NOASTRE

MONUMENTUL CELOR CAZUȚI ÎN RĂZBOIUL INDEPENDENȚEI LA TURNU MAGHARELE

LILIAÇ ALB

Pentru Toilette

E primă-vară.
Se potește totul în raze aurii de soare.

Adierea vântului e caldă și pe aripile lui se întorc ciripirile de-astă primă-vară ale păsărelelor, s'a întors parfumul mieșunecelor cari au înviaț, se întoarcă acum mirosul liliacului înflorit.

E primă-vară.

Cu dansa se întorc în suflet amintirile altor primă-veri, și el se încălzește mai mult de caldul lor și între primă-verile cari au trecut el zboară — fluturaș alb palid — dintr'una într'alta, dintr'o rămurică de liliac într'altă rămurică de liliac.

E primă-vară.

O dată, când pe adierea vântului cald se întorsese mirosul liliacului înflorit, am dat Toilettei „mele” atunei. (O! atunei!) o rămurică de liliac roșu și ea mi-a dat să sărut numai o rămurică de liliac alb pe care o poartă totdeauna în păr.

Ca o rămurică de liliac alb, pe fruntea ei brună, flutura în părul negru—mai negru de cât ochii ei, o suviță de păr alb; ca pe o rămurică de liliac alb o flutura adierea săruturilor, ca o ramură de liliac alb ea se întrece în parfum cu trandafirul buzelor ei.

E primă-vară.

Cu ea s'a întors în suflet amintirile celorlalte primă-veri, cu amintirea rămuricii de liliac roșu ce-am dat Toilettei, cu amintirea rămuricii de liliac alb ce mi-a dat să sărut Toilette.

Rămurica mea de liliac roșu s'a vestejit de mult pe corsajul Toilettei; rămurica de liliac alb o simt însă și acum fragedă și fluturând pe buzele mele care de-atunci (o! atunci!) păstrează încă parfumul ei.

E primă-vară.

A înflorit iar liliacul. Și Toilette avea așară un buchet mare de rămurice de liliac roșu pe masa ei. În parfumul buchetului am găsit amândoi amintirea primă-verilor trecute, și le-am trăit din nou pe toate în singura clipă a unei călătorii în ochi.

În minutul de-apoi ochii Toilettei au căzut pe o rămurică de liliac roșu care flutura de tremurul mâinii

mele și ochii mei s'au ridicat pe rămurica de liliac alb care flutura în părul negru al Toilettei—mai negru de cât ochii ei, liliacul alb care se întrece în parfum cu trandafirul buzelor ei.

E primă-vară, Toilette!

Aurel Dares

ÎN BEȚIE

de Guy de Maupassant

Vântul de nord m'ana pe cerul plumburiu norii mari, negrii și greoi.

Marea agitată mugea și cutremurara malul, aruncându-i valuri enorme, spumegânde, cari se sfărâmau bubuind.

Venea val după val, molatece, înalte cât munții, răspândind stropi de spumă albă de pe coama lor.

Vântul sălbatec gemea, rupea gardurile, smulgea acoperămintele și prăbușea căminele caselor. În lungul ulițelor bătea cu atâta năprăsnicie în cât trebuia să te ții de ziduri ca să poți înainta.

Mateoții de teamă ca valurile umflându-se să nu le ia luntrile de pescuit le scosese pe uscat, departe de țarm și le culcase pe o coastă.

Unii pescari se vârau într'insele privind la furia cerului și a mării.

În urmă începură a se împrăstia unul câte unul, căci întunericul se lăsa tot mai mult peste natura îndărjită, acoperind cu umbră-i deasa marea neliniștită și vuetul asurzitor al talazurilor.

Doi oameni mai zăboveau: erau doi pescari normanzi. Stăteau cu spatele în partea de unde bătea ploaia, cu mâinile vârate în buzunar și cu căciula trasă peste ochi, înfruntând năprăsnicia.

Bărbile încăleite și aspre le împrejmuiau gâtul.

Pielea arsă de biciuitul vântului sărat al mării, ochii albaștrii având în mijloc un grăunte negru, ochii de marinari, cari străbat văzduhul de la un capăt la celălalt al orizontului, ochii de pasăre de pradă.

Unul din cei doi oameni zise:

— Ha! cu mine Ieremia, să mai o-moram timpul cu un joc de domino. Ești plătesc

Ieremia sta și gândea: jocul și rachiul îi făceau cu ochiul, dar gândind că femeia i-a rămas singură în cocioabă, se opri.

Apoi întrebă:

— Mi se pare că te-ai jurat să nu mă mai lași să dorm nici într-o noapte. La ce-ți folosește oare aceasta, mai ales că tu plătești totdeauna.

Și gândindu-se la rachiul hăut pe socoteala altuia, începu să rădă, apei răs al Normandului murtumit. Maturin, însoțitorul său, îl tot trăgea de mână.

— Mișcă-te odată, omule. Nu-l bine să nu torzi ceva călduț în păntece. Ți-e teamă? De ce? Femeia îți ține patul cald.

Dar Ieremia:

— Alaltăseară n'am nemerit ușa... și a doua zi m'a scos din mocirla ce dinaintea colibeii.

Și răzând de această pătanie se îndreptă încet spre cărciuma lui Paumelle unde era încă lumină. Mergea mai mult tărât de cât de bună-voie și împins de vânt.

Sala scundă era ticsită de oameni, plină de fum și de șgomote.

Oamenii țipați cât îi ținea gura și dominul răsuna trântit pe mesele de piatră. Maturin și Ieremia se așezară într'un colț, începură o partidă în timp ce păhăruțele de rachiu se deșertau, unul după altul, în grumajii lor însetați.

Mai jucară altă partidă și înghițiră alte păhăruțe cu rachiu. Maturin turna într'una, zămbind cărciumarului, un om gras, roșu ca racul, care zâmbea și el. Ieremia gusta rachiul clătina din cap și isbucnea apoi într'un răs asemănător răgetului animalelor.

Musterii începură să plece. Când unul deschidea ușa să iasă, un torent de aer pătrundea în cărciumă, turbura ca un vârtej nouașii de fum, și legăna lămpile atârinate de capătul lămpișoarelor. Lumina pălpăia și din când în când, venea din depărtare vuetul unui val ce se sdrobea.

Ieremia, deschiat la haină, cu un picior în lături, cu o mână spânzurândă, infățișa pe omul beat mort. În cealaltă mână ținea dominul.

Nu mai rămăsese în cărciumă decât el și stăpânul, care apropiindu-se de Ieremia îl întrebă.

— Ce zici Ieremia, mai intră?

Acesta bălbăi

SCRISOAREA VI

— Ce să-i fac dacă curge! Mă arde în piept.

Cărciumarul aruncă o privire și reoată lui Maturin și amândoi cătară la Ieremia care pune pe masă dubla de șase strigând:

— Iacă, am câștigat... l-am bătut!

După aceea stăpânul zise:

— Știi obiceiul meu: mă culc. Vă las o lampă și o garafă plină. Duminăta Maturin, veți încuia ușa și veți pune cheia deasupra ușii, unde ai pus-o și alaltă-seară.

Maturin de colo, zise nepăsător:

— Am înțeles. Fii pe pace!

Paumelle după ce strânse mâna mușteriiilor săi sui greoiu scara ce ducea în odaia lui. Câteva minute, încă, se mai auzi ropotul pașilor lui și apoi o bubuitură arătă că s'a trântit pe pat.

Cei doi oameni își urmară jocul. Din timp în timp, năpasta de afară s'gudua pereții și ușa. Jucătorii noștri ridicău capul, crezând că cineva vrea să intre. Maturin luă cana și turnă în paharul lui Ieremia. Orologiul de deasupra mesei bătu miezul nopții. Timbrul lui răgușit semăna cu ciocnitul unor cioburi de strachină. Maturin se ridică în curând.

— Ajunge, Ieremia. Să mergem.

Acesta abia se ridică. Apoi sprijinindu-se de pereți, băjbăi ușa, în timp ce Maturin stingea lampa.

Ajunși în stradă, Maturin închise ușa și apoi zise:

— Seara bună, Ieremia, să ne vedem pe mâine!

Și dispăru în întuneric.

Ieremia făcu câțiva pași și văzând că poticnește, întinse mâinile și întâlni un zid; apoi își urmă drumul. Din când în când vântul îl împingea înainte, apoi Ieremia, ne mai având cine-l împinge se oprea și începea iar să se clatine pe picioarele lui de bețiv. Și, așa băjbăind mergea spre coliba lui, cum merg pasărele spre cuib, ajunse acasă, găsisse broasca ușii dar nu nemerea gaura ca să bage cheia și înjura încet. Văzând că nu mai nemerește începu a bate cu pumnul în ușă, strigându-și femeea:

— Melino, Melino! Fa Melino!

Și ca să nu cadă se sprijini de ușă, care neputând ține piept greutateii lui se prăbuși la pământ și Ieremia căzu în nas. Atunci simți că ceva greu îi trecu pe corp și apoi dispăru în întuneric. Năucit de groază, de frica dracilor, a stafiiilor și a tuturor duhurilor necurate ce bătute întunericul, stătu nemșcat unde căzuse.

Multă vreme a rămas el așa neliniștit fără să crănească, până când văzând că totul s'a liniștit; își reveni în fire. Liniștindu-se se așeză și, după ce mai așteptă nițel, mormăi:

— Melino!

Femeea nu răspunde.

Atunci prin creierul lui amețit trecu ca gândul o bănuială, dar foarte vagă. Stătea lungit la pământ și căuta să prindă șirul gândurilor și se lega de bănuiele îndoelnice.

— Ia... ss... spune, Melino, ce z... zic? Nu-ți ffac... nimic!

Și aștepta. Nică un răspuns nu venea din întuneric. Atunci începu să-și vorbească singur.

— Las'că știu. Știu bine că de aceea m'a îmbătat, ca să nu fiu acasă.

Da! Știu foarte bine!

Și începu din nou:

— Hai... odat' Melino... ss... spune ciue era omul acela? Ss... spu, ori fac moarte de... om?

Ma! tăcu câtva timp și apoi începu iar pe tonul omului sătul de băutură.

— M'a făcut să zăbovesc, alaltă-seară și azi, la blestematul cela de han! Are tovarăș, sceleratul. Ah! ticălosul.

Apoi se ridică greoiu. O mână cuprinsă îl cuprinsese.

Murmură scrâșnind din dinți:

— Ss... spu! Melino? Ss... te țără-

Acceiași femeie

De-acuma cine știe 'n lume de mă așteaptă: fericire!

De s'o opri în ochi, vre-odată, o rază grea de strălucire,

De m'a zimbi de astăzi alta cu farmecul de 'ntăia oară...

— Său poate astăzi bătu ceasul iubirii mele ca să moară?

Eu plec de-acum, dar unde... nu știu și nici de ce mă duc nu-ți scriu...

Din toate dorințele mele pe una vreau: să nu mai știu...

Să uit că te-am văzut odată, să uit c'a strălucit în cer

O stea care-a murit de-apururi învăluită de mister.

In ochii tăi negri ca smoala norocul n'o să-l mai citec,

De-acuma n'o s'aud cuvântul: «mă-ești drag... mă-ești drag... și te iubesc...»

Pe-un drum nestrăbătut de alții voiă rătăci și une-ori,

Sătul de plâns, pe săptămână, și-oia scrie două-trei scrisori.

Le vei citi fără a 'nțelege — sau dacă n'ar să le citești

Tot una mi-... Știu dinainte: în nici un caz n'ar să gândești

La cel ce-a scris! Ar fi minune în mintea ta să măi răsard

Acel ce l'ar lăsat uitării și l'ar trimis străin să moară!

Și-apoi cum vremea șterge totul, să uit și eu voiă încerca —

Deși pricep măi dinainte că niciodată n'oiu uita —

Și voiă clădi altar din gânduri, iar chipul tău frumos—ieșind,

Va străjui palid, cucernic, ca o durere într'o rană.

Iar tu, cuprinsă de uitare, nu vei gândi c'am fost și eu

Un sclav al frumuseții tale și c'o să-ți fiu robul mereu...

Ci vei închide cartea 'n care, cuprins de sfântă tresărire,

Am scris pe cea din urmă filă cel măi tiran cuvânt: iubire!

Solferino.

mițesc cu ssecurea! Te prevesstesc!

Se sculă în picioare și se frământa parcă s'ar fi aprins rachiul ce turnase în el.

Făcu un pas, dar împiedicându-se de un scaun, puse mâna pe el și se îndreptă spre patul în care dormea nevastă-sa. Pipăi și dete peste capul cald al Melinei.

Atunci scos din fire strigă:

Ah! ticăloasă, erai aci și nu răspundeai!

Și ridicând scaunul îl repezi cu putere înainte. Un tipăt înfiorător ieși de sub așternut, un tipăt de durere cumplită, sfâșietoare!

Și el nu mai înceta a lovi, parcă bătea porumbul într'o leasă. După puțin, nimic nu mai mișca în pat. Scaunul se sfărâmasese în bucăți. Un picior îl mai rămăsese în mână și cu el lovea de ză, abia răsufând.

De odată se opri și întrebă:

— Imi spu cine a fost?

Dar Melina nu răspundea nimic.

Apoi istovit se lungi la pământ și adormi.

În zorii zilei, un vecin, văzând ușa casei deschisă, intră. Ieremia sforăia pe jos, lângă resturile scaunului, iar în pat era un morman de carne și sânge.

Trad. de M. Em. Heimann.

Mareșalul francez Bernadotte principe de coroană al Suediei

Baronul Morawetz de Moranow, loc. mareșal în armata austriacă, care se ocupă de multă vreme cu cercetări asupra istoriei Franței de pe timpul împăratului Napoleon I, a publicat de curând un articol interesant asupra mareșalului francez Bernadotte, care deveni mai târziu rege al Suediei la această dată:

Evenimentele istorice cari s'au petrecut în anul 1789 în castelul regal din Versailles, își aruncară îndată după adunarea Statelor umbra lor sinistru asupra Franței.

Masele plebeie, escortate de soldații eluitorii, cutreerău orașele și cereau libertate.

Revoluția își făcea prima procesiune. Tot așa era și în Marsilia, unde patimile spumegânde ale marelui populare ațâțate izbucniră mai de vreme, amenințând liniștea publică. De oare-ce garnizona părea prea slabă pentru menținerea ordinii, s'au cerut întăriri din orașele vecine. La 15 Mai, în ziua intrării noulor trupe, cineva bătu la poarta închisă a bogatului cetățean și comerciant, cu numele Clary și un subofiter cu o listă de înecavturare în mână, ceru să intre.

Poarta se deschide, proprietarul casei apare de mână cu fiica sa în vârstă de 9 ani, examinează pe noul venit, citește lista și când vede că aceasta nu este de căt sergent, iar nu ofiter, refuză să-l primească.

Subofiterul refuzat nu era altul decât viitorul mareșal al Franței, Jean Baptist Jules Bernadotte și mai târziu rege al Suediei, iar fetița de 9 ani Desirée Clary, soția sa de mai târziu și regină.

După acest incident penibil, care rămase multă vreme întipărit în amintirea Suveranului nordic, Bernadotte servi încă trei ani ca subofiter și abia la 1792 după un serviciu de 12 ani, fu avansat sublocotenent.

Bernadotte s'a născut în Pau, la 1763, ca fiu al unui procuror regeș, la 1780 fu luat în armată, și avansat la gradul de ofiter. —după ce absolvă studiile juridice — fiind în vârstă de 30 ani. Din acel moment soarta zimbeste mereu lui Bernadotte. Îi rămâne credincioasă în văltoarea luptelor, îl însoțește când ea principe de coroană al Suediei, se urcă pe tronul nordic și nu-l părăsește nici atunci când pălește steaua celuiia care l'a făcut urmașul unui rege și contra căruia a ridicat sabia. Ce carieră splendidă! La 1792 sublocotenent, la 1794 general de divizie! Ambițios, viteaz, cu sânge rece, urcă el din treaptă în treaptă, căci el știa să prindă norocul, ori unde se arăta, dar știa cu măiestrie să netezească acestuia calea. El n'are avântul și lința fascinatoare a tânărului Bonaparte, a cărui primă campanie în Italia orbește pe toți, a cărui conducere modernă a războiului pune pe toți în uimire și pe cari îl aclamă soldații cu entuziasm, dar el știe din lungă sa carieră de subofiter, că disciplina este prima virtute a soldatului și ține cu o severitate de fier disciplina.

Legile vechiului timp feudal, că un burghez nu poate să înainteze în grade mai înalte, au fost deshițate prin revoluțiune, drumul era deci liber.

Bernadotte se luptă cu distincțiune în toate războaiele pe cari le-a avut Franța în estul și vestul țării în anul 1792 și până la 1796.

La 1797 Bernadotte este trimis cu 20,000 soldați în Italia. În La Favorita, un castel în apropierea Mantuei, avu loc la 2 Februarie 1797 prima întrevedere între Napoleon și Bernadotte. Atitudinea rece și conștientă a lui Bernadotte nu făcu bună impresiune asupra tânărului Bonaparte, înflăcărat de entuziasm. Din primul moment n'are încredere în el și această neîncredere nu dispăre nici chiar atunci când Bernadotte luă în căsătorie pe sora soției lui Iosif Bonaparte, Desirée Clary, despre care am vorbit

mai sus. Fără de voce ne amintim de criventele pe cari Shakespeare le pune în gura lui Cesar. «Nu căutăm pe nimeni, ca să l'evit mai mult, ca pe acest Cassius. El citește mult, el este un mare examiner și prevede acțiunea oamenilor». Napoleon știe că Bernadotte a fost trimis la el, contra voinței sale. Popularitatea crescândă a lui Napoleon în armată și în popor i se părea primejdioasă directorului din Paris și credea că în Bernadotte au găsit pe acel bărbat pe ale cărui sentimente republicane se puteau bizui. Bernadotte de ascunerea presimțea evenimentele viitoare, căci după convorbirea avută cu Napoleon, zise: «Am văzut un bărbat de vre-o 26—27 ani, care are aparenta unuia de 50 și aceasta nu-mi spune nimic bun pentru republică».

Deosebirea care era în caracterul ambilor bărbați, se manifestă și în trupele comandate de ei. Dar soldații lui Bernadotte erau mai disciplinați, totuși le lipsea acel avânt al glorioasei armate din Italia.

După negocierile de la Campo Formio, Bernadotte fu numit contra voinței sale ambasador la Viena și ca soldat deprins fiind cu ascultarea, se supuse și sosi la 8 Februarie 1798 la Paris cu o mică suită. Această propunere venea de la Bonaparte, care a făcut un raport directorului, pentru ca să impună Austriei prin numirea unui soldat burghez ca ambasador. În realitate însă aceasta se făcu pentru ca în timpul absenței lui Napoleon să nu i se încredințeze comanda armatei din Italia lui Bernadotte, ci generalului Berthier.

Amintirea acestei misiuni memorabile rămase multă vreme întipărită în mințile vienezilor. Austria se afla pe acea vreme în stare foarte precară; armata ei era bătută și învingătorii își făcură intrarea în orașele Italiei.

În acel moment de grea cumpănă apăru ambasada republicii la curtea Vienei și și făcu intrarea ei teatrală sub privirile umite ale vienezilor.

Multe se povestesc despre timpul cât a stat Bernadotte în capitala Austriei.

Într-o zi era chiar la începutul misiunii sale, apăru fără de veste în saloanele splendide ale palatului cancelarului Statului generalul Bernadotte și ceru ca să aibă înăetatea față de toți ambasadorii și interzise emigranților purtarea decorațiilor franceze. În zadar cancelarul Thugut se încercă să-l convingă spunându-i că se va supăra foarte mult Tarul Rusiei.

— Ce-mi pasă mie de mânia acestui tiran sălbatic. Republica disprețuște amenințările sale, răspunde Bernadotte. Apoi adăose: în curând acest tigru cu figură de om va fi atins el însuși în inimă de aceste stări.

Aceste cuvinte produsera mare spomot și la Curtea imperială.

(Va urma).

C. Scurtu.

Convorbiri astronomice

Soarele continuă să nu aibă pete: abia din când în când apare câte una fără însemnătate și dispăre și ea în câteva zile. Ca în totdeauna, la minimumul activității solare, vara e ploioasă, ba ploile sunt mari, și însoțite de manifestățiuni electrice foarte puternice. În multe localități din țară s'au semnalat cazuri de moarte prin trăsnet și, de sigur, vom mai avea încă multe asemenea cazuri de înregistrat.

Trăsnetul e unul dintre cele mai curioase fenomene electrice și faptele lui par uneori ca născociri, ca basme. Flammarion a strâns într-un mare volum nemănumărate ascunse fapte, ale acestui geniu rătăcios.

Dacă trăsnetul s'ar mărgini numai să amare ființe, să aprindă case și sure de paie, poate că tot nu ar fi destul de interesant; trăsnetul însă joacă gameților și adevărate tarse, ce nu pot fi evaluate, se teacează astfel cazuri când a arde

persoane la câțiva zeci de metri fără să le facă cel mai mic rău; sau le-a ars cămașa, fără să distrugă haina. S'a întâmplat în câteva rânduri că a distrus toate vestimintele unei persoane, lăsând-o complet goală și victima... s'a ales dor cu spaima. Nici o bucăică din vestiminte nu s'a mai găsit însă.

Un artilerist dintr'un orașel din Franța a fost aruncat pe o distanță de 50 de metri, fără însă să sufere ceva. Altă dată însă, trăznetul omoară, fără să lase pe corpul victimei cea mai mică urmă.—Un neamț a fost trăznit și s'a ales dor cu o mică arsură la picior, în schimb, haina și pantalonii erau afâșiate în sute de bucăți de sus și până jos.

Uneori cade trăznetul pe tine și nu păținești nimic, dar obiectul care îl ții în mână e aruncat, cât colo. Cei cari locuiesc afară la țară trebuie să fi auzit ei însuși, sau să fi văzut cu ochii lor asemenea ciudațeni.

Au fost astronomi, cari s'au amuzat să facă socoteală cari sunt șansele ca pământul să se întâlnească în drumul lui cu sămburele unei comete și s'a găsit un rezultat asigurător; la nu știu câte zeci de milioane de ani s'ar putea întâmpla o asemenea catastrofă. V'ați gândit însă la câte șanse are un automobil care traversează o linie ferată, ca să se ciocnească cu un tren? Am avut un caz zilele trecute. Dacă te-ai lua după calculul probabilităților un asemenea dezastru e aproape imposibil. Bine înțeles avem în vedere un singur automobil și un singur punct de trecere. Ciocnirea s'a întâmplat într'o secundă. Într'o zi sunt 24 de ore, sau 86.400 de secunde. Prin punctul unde s'a întâmplat catastrofa trec, să zicem maximum 20 de trenuri în 24 de ore, deci erau 86.380 sorti că automobilul în chestiune nu va da peste un tren și numai 20 de sorti ca să îl întâlnească. A eșit la sorti o bilă, dintre cele 20 negre. Nu e stupid? Ai fi să credem că o catastrofă cerească s'ar putea întâmpla mai repede de cât bănuim; compătini însă pe armonia legilor cerești.

Anul acesta cerul nu e de loc favorabil observațiilor astronomice și lunetele, mici și mari stau în neactivitate. Toamna, care de sigur va fi frumoasă, ne va răsplăti de timpul pierdut în timpul verii.

Victor Anestin.

SOVEJA

— Scrisă în limba franceză —
de Al. Russo

— Urmare —

Sosm la d. ministru; tindele erau pline de slujitori, de *gens-d'armé* (oamenii ce sunt astfel numiți, fiindcă n'au umblat serios cu vre-o armă), de comisari și de alte feluri de infracțiuni ale stăpânirii, însărcinați cu paza orânduelei publice. Toate acestea nu mă deșteptară de fel asupra enigmei mele... Intru... Sub lumina îndoiioasă a unei lampe, zăresc împrejurul unei mese doi miniștri și un director; mai mulți slujbași și directorul teatrului stau în picioare, iar în mâinile ministrului recunosc o broșură. Mă înaintez salutând până la masă și următoarea convorbire se începe între mine și ministru:

— Domnule, domnia-ta vrei să răsvrătești țara?

— Eă, domnule ministru? Zău, nu vă înțeleg?

— Domnia-ta ai scris o bucată care atacă orânduiala publică și întocmirea țării. Va să zică, domnia-voastră, domnilor, nu voiți să vă astâmpărați și să trăiți fără de a turbura orânduiala!

— Mă iartă, domnule ministru, noi toți dorim să fie dreptate și bu-

Cursurile de vară de la Văleni

Sala de cursuri, conferințe și spectacole

nă orânduială... Dar nu prea cunosc pricina pentru care m'ați chemat aici; oare spre a da ceva lămuriri despre bucată mea, sau spre a mă învinovăți?

— Domnia-ta ești părât de a fi poruncit, sub a domniei-tale răspundere, actorilor, să rostească unele cuvinte șterse din bucată de către cenzură.

Directorul teatrului. — Vezi, domnule Russo, ce ne-ai făcut?

Eă. — Și cine mă părăște?

Ministrul. — Actorii.

— Ia să vedem.

Grefier citește.

Aci un păcătos scoate un terfelog de hârtie care cuprindea mărturisirea actorilor; într'nsele stă scris că eu, sub a mea răspundere, i-aș fi îndemnat a rosti unele pasagii; dar că ei temându-se de urmări, le-ar fi tăcut. (Ba bine că nu! ei uitase jumătate bucată). Eu răspund la aceasta că acea hârtie n'o pot lua în seamă, fiindcă mai întâi e stoarsă de la ei prin îngrozire, apoi fiindcă cuprinsul ei de sineși se desființează și în sfârșit fiindcă nimic dintr'ansa nu mă privește pe mine.

— Dacă d. ministru pofteste, îi pot dovedi că cenzura n'a știut ce face și că toate cele șterse de dansa se află mai pe larg desfășurate în cursul bucatii... și spre dovadă întorcem foile broșurii.

— Ori și cum, d-ta nu trebuia să alegi asemenea subiect... el aduce turburare mai ales în astfel de vremi.

— Aceasta nu mai e treaba mea, d-le ministru, ci a cenzurii. Dacă ea nu este în stare a cunoaște cece se iartă și cece nu, apoi eu sunt de vină?

— Măria Sa e supărat.

— Imi pare rău, dar nu e vina mea. Ori e cenzură, ori nu e. Dacă censorul e un neghiob care nu-și știe meseria, spânzurați-l ca să fie de pildă... Eă socoteam, d-le ministru, că m'ați chemat spre a sta și eu față când veți sudui pe direcția teatrului, care nu răspunde la încrederea publicului și pune în joc bucățile, fără ca actorii să le știe bine pe de rost și fără de a îngriji buna lor executare. Dar de vreme ce este vorba de bucată mea, apoi tac, căci nu am nimica de spus asupra-î.

Ministrul care era foarte aspru la începutul convorbirii se alinase mult în urmă. După acestea el îndoi broșura, o puse în buzunar și eși cu celalalt ministru, zicând:

— N'ar trebui domnia-voastră domnilor, să vă țineți de asemenea secături.

Ciuda însă mă înăbușise și, spre a o potoli, cerul un ciubuc; ne mai dăteră și dulcele pe d'asupra. Rămânând singur cu Aga, cu directorul ministerului și cu Leon adjutantul, Aceștia mă cam înștiințară despre cece mă aștepta. Nu mai țin minte glumele se făcurăm împreună: eă

rădeam mai tare — și aveam pentru ce, — iar cellalt din când în când stău de mă jeluiu. Imi mai rămănea o nădejde... Ministrul se duse la Vodă, ca să încerce a fulătura pacostea după capul meu. Pe la două ceasuri ei se întoarseră plouați; parc'ar fi căzut păcatul pe dânsii... Nu știu dacă aceasta venea din inimă rea unde mă porneam sub o osândă politică... sau din căință pentru că săvârșeam o faptă nelegiuită (dar aceasta n'o prea cred!)... Vodă voia cu orice preț să facă cu mine o pildă, chiar dacă în urmă s'ar îndura a mă recunoaște de nevinovat. Trebuia să mă pornească... unde?... zău, eu nici nu gândeam! Porunca pentru ezilarea mea era gata de după prânz... hârtiile toate stău pregătite... căruțele erau în curle. În momentul plecării, oamenii stăpânirii se gândiră că aș putea să deger de frig pe drum... și stăpânirea voeste îndreptarea și nu peirea vinovatului. Cerul să mă întorc pentru cinci minute acasă; dar nu-mi învoiră; și domnia lor și eu eram în drepturile noastre, eu de a cere, dumnealor de a-mi refuza... În scurt, Aga imi puse pe umăr blana sa; ministrul imi dete o căciulă, galoș, un ciubuc și tutuu, și fiecare din cei de acolo imi dete ceva ban. Voi înapoia banii la întoarcerea mea sau alt cândva, iar darurile ministeriale le păstrez, căci un ministru nu dă în toate zilele, Auzit-ați până acum un exilat să plece la locul osândei sale cu o căciulă pusă în capu-î de mână de ministru?... La urmă, după ce se sfârșiră îmbrățișerile în dreapta și în stânga, după ce se liniștiră încredințările de slujbă, mărturisirile de mâhnire și mângâerile date și primite împreună cu străngeri de mână cu grămada, eșind din acea odaie în care cu două ceasuri mai înainte intrasem slobod sau ca și slobod, eșii prizonier și prizonier de Stat. Frumoasă pradă zău... și eu m'aș fi fâli cu dansa. Dar cu acestea nu se mântuise năpastiile mele. În tindă domniilor actorii, gata ca și mine a întreprinde un drum de seară, mă salută ca un concert de cobituri.

— Iată, domnule Russo, ce pătim din pricina domniei tale.

În minutul acela afurisii cenzura și mă asvârlii în căruță, surugiul scoase un răcnet sălbatec, care în acea prilejire mi se păru o cobe rea; caii se porniră cu tuteală și abia deosebi un glas ce-mi striga: „Nu uita blana mea... la Focșani! Plecam în loc de exil...! Să-mi fie calea ușoară!...”

Aci se sfârșesc faptele și încep impresiile. Noi pogorâm parcul pe trăpșor; am cu mine un cazac, părtaș la căruță, și picioarele noastre se ceartă pe un mănunchi de fân ce ni s'a așternut spre a fi mai pe moale. În urma noastră merge altă căruță purtând o altă fracție a puterii armate, Două cazaci, călări sub comanda u-

nuî comisar de suburbie merg pe d-lătură... Noaptea e întunecoasă; eă e o bură de ploae; tângul e liniștit; felinarele lipsesc, căci eforia pășese toamei pe făgăduințele de calendar ale lunii; tropotul cailor și plesnetul bicicletelor au un răsunet jalnic, e o noapte bună numai pentru fapte rele, pentru comploturi de romane, pentru mari măsuri de Stat. Eă însă salut cu duioșie în dreapta și în stânga oietele case din ulița mea, care dorm somul dreptilor fără de a ști ce se petrece pe uliță. Sosesc la barieră; un om în cămașe ridică iute cumpăna; surugii înjură, comisarul ne urează călătorie bună... Înca un pas... cumpăna se lasă îndărătul nostru, comisarul dă zor calului său, ca s'ajungă mai curând la culcuș. El era singurul fir care mă mai lega de societate. D'acum înainte eu nu mai sunt om... ci un lucru care va trece din mână în mână, de la „preveghetori” la temniceri, la cazaci... la prefecti...

Aceste cugetări nu-mi veniră pe dată; nu mă puteam gândi la nimic; atât numai imi aduc aminte că simțeam o mare bucurie d'a mă duce din Iași. Pe cât caii sporiau la drum, ideile imi veniră cu grămada, de toate felurile și de toate fețele. Trecând pe la Socola, de și era întunerie, zării palatul numit *Petit Séjour* și mă închinaiu cu smerenie puindu-mi nădejdea în dreptatea oamenilor, a legilor și a autorităților. Mi-adusei aminte că cu câteva zile mai înainte mă plimbasem de ve-o două ori pe acolo și fără de voie imi făcui cruce. Cât ținu acea seară până la întâia poștă, numai odată imi veni în gând o glumă; una e cam puțin în îndrejurări așa de glumețe. Era cam ruginită în adevăr, dar tot o voi spune, cu atât mai ales că lucrurile ruginite sunt totdeauna bune; devadă: Romanii și Grecii, cari sunt foarte vechi și ruginiți, exilați; modernii exilați și dânsii! Așa dar imi dete și mie prin gând a glumi cu nevinovăție asupra călătoriiilor pe socoteala Statului și mai adăogați cu aceeași nevinovăție că neapărat ministerul dorește să afle părerea mea asupra gradului de temperatură în nopțile lui Februarie prin Moldova.

(Va urma).

CÂNTEC DIN BASARABIA

Măi române, românaș,
Ești străin în a tu țară,
Huiduit și de ocară;
Toți te storc și toți te vând
Și tu suferi — până când?
Munții plâng, câmpia plânge
Vai, cătușa greă te strânge
Când cu greul te muncești
Și cu lacrimi te hrănești!

Tu ai dor de libertate
Răstorni brazde atelinate,
Și cu pieptul ars în soare
Seceri holde rođitoare,
Seceri holde rođitoare,
Să ții mance țările.

Dulce graiul tău răsună
Ca o glorie străbună,
Când dușmanii ții gonesc
Din pământul strămoșesc,
Ca să 'mplănte 'n locul lui
Graiul tătaritului.

Și să 'mplănte 'n vatra ta
Sila: graul de-ai uita!
Doamne, s'a umplut paharul
Și-am gustat destul paharul!
Multe veacuri am robii,
Ocări mult-am suferii;
Multe neamuri ne-au călcat
Lanțuri multe am purtat,
Șarmă jugul umilirii
Șadă ziua desrobirii,
Graiul să ni-l mântuim
Și în vece să te mărui!

Doamne, fie mila ta
„Biru-î greă, potvoda-î grea”
Nu le mai putem răbda!

Răsați soare al dreptății,
Răsați zi a libertății,
Ca 'n ogorul românesc
Și pe plaiul strămoșesc,
Să 'nflorcască florile,
Și să sulte horile!

T. H. Popu

TATA SERGIU

— de LEON TOLSTOI —

— U R M A R E —

Era curat, își tăiașe un deget, pe care-l ridică și-l sărută. I se părea că era umil atunci, că simțea scârbă de el din cauza păcatelor lui; i se părea că atunci iubea, când își amintea cu ce blândețe primise pe un bătrân soldat beat, care venise la el să-l ceară bani. Și ea! Dar acum? Și se întreba de iubea pe cineva, dacă iubea pe Sofia Ivanovna, pe părintele Serapion, dacă simțea cel mai mic sentiment pentru toți aceștia, care venise azi la el, pentru acel tânăr savant cu care avusese o convorbire atât de instructivă, nepăsându-i de cât a-i arăta că este inteligent și că e în curent cu știința. Iubirea acestor oameni îi plăcea, îi era necesară, dar pentru el nu simțea nici un sentiment. Acum nu mai avea amor, nici umilință, nici puritate. Îi plăcea că fata neguțătorului era de 22 de ani și dorea să aștepte bogată. Când întrebase de slăbiciunea ei, era totmai ea să aștepte dacă are sau nu farmecul femeii. „Așa de jos am căzut” se gândea el. „Doamne, vino-mă în ajutor. Ridică-mă, Doamne!” Își împreună mâinile și începu a se ruga.

Privighetoria cântau dumnezește, înainte; o vrăbie se așeză pe umărul lui; el o gonî. „Dar Există? De ce am bătut la ușa închisă din afară? Broasca e la ușe și așa fi putut să vad. Această broască sunt privighetoria, vrăbiile, natura.

Tânărul are poate dreptate. Incepu a se ruga cu glas tare, a se ruga mult, până când gândurile îi dispărură, până când se simți din nou mai liniștit și mai sigur.

Sună apoi și zise paracelisierului care veni numai de cât, să-l aducă pe negustor și pe fiica sa.

Negustorul îi aduse bolnava, de braț, o conduse în chilie și numai de cât plecă.

Fata aceasta era blondă, foarte palidă, scurtă, foarte dezvoltată, și avea o figură copilăroasă, speriată. Părintele Sergiu sta pe banca de la intrare; când trecu fata pe lângă el, o binecuvântă, și se îngrozi singur de chipul cu care îi privise corpul. Ea trecu și el simți ca o înțepătură de viespe. După față, văzu că e sensuală și slabă la minte. Ea, așteptându-l se așezase pe un scaunel; când intră preotul ea se sculă.

— Vreați să mă duc la tata, zise ea.

— Nu-ți fie frică, zise el, cine îți face vreun rău?

— Tot îmi face rău, răspuse ea. Și deodată fata i se lumină de un zâmbet.

— Ai să fi vindecată, zise el. Rongă-te.

— De ce să mă rog... m'am rugat și tot degeaba.

Ea zâmbea mereu. D-ta, rongă-te pentru mine, și pune-ți mâinile pe mine. Așa te-am văzut în vis.

— Cum m'ai văzut?

— Te-am văzut. Ți-ai pus mâna, aici, pe piept.

— Și îi luă mâna și o apăsă pe pieptul ei. — Iată așa! aei.

— El îi lăsa mâna cea dreaptă.

— Cum te cheamă? zise el, tremurând din tot corpul, simțind că era învins cu desăvârșire, și ne mai putând fi stăpân.

— Maria. Ei și? Ea îi luă mâna și i-o sărută. Apoi îi trecu brațul de jur împrejurul corpului și îi strânse de ea.

— Maria ce faci? zise el. Mario, tu ești demon.

— Da, nu, nu e nimic. Și ținându-l mereu strâns și lipit de ea, se așeză cu el pe pat.

— La ziua, ești pe prag. „Toate acestea să-ți înfrumpleț oare? Tatăl va veni. Ea va povesti tot. Este dracu. Dar eu ce-am făcut? Iată săcură cu care mi-am tăiat degetul.

Luă secura și intră în colibă.

Sluga lui apărui:

— Trebuie să tai lemne; dă-mi te rog secura. Îi dăte secura și intră iar în colibă.

Ea era culcată și dormea. Se uită la ea cu groază. Atunci desprinse hainele de țaran, se îmbracă, luă foarfecile și își tăia părul, apoi urmând poteca, o luă în spre gâră, pe unde nu mai fusese de patru ani.

Merse până la douăsprezece pe marginea gârlei. La 12 intră într'un câmp de rapiță și se culcă. În spre seară ajunse într'un sat. Nu intră în sat, dar urmă drumul în spre gâră până la o văgăună. Ajunsesse înainte cu o jumătate de oră înainte de scăpatul soarelui. Era tot cenușiu și întunecat. „Da, trebuie să sfârșesc. Dumnezeu nu există. Dar cum să sfârșesc? Să mă arunc în gâră? Știu să înot și nu mă voi îneca. Să mă spânzur? Da, să agăț betele de cracă?”

Aceasta părea așa de posibil, atât de realizabil, încât îi cuprinsese groaza, și ea în momentele de disperare, începu a se ruga. Dar nu avea cui să se roage. Dumnezeu îi nu era. Era culcat, rezemat pe un braț, și de odată simți o așa mare nevoie de a dormi, încât nu putu să-și țină mai mult capul rezemat și adormi nuznai de cât. Somnul nu ținu însă mult. Se deșteptă repede și începu aci a visa, aci a se gândi și a-și reaminti.

Se vede copil, în casa mamei sale, la țară. Sosește o caleașcă, și din caleașcă se dă jos unchiul Nicolae Serghievitch, cu barba lui cea neagră și mare. Are cu el o fetiță slabă, Pachenka, cu ochi mari dulci și cu fața stioasă. Și iată că lor, băieților, li se aduce această Pachenka, trebuie să se joace cu ea, și e plietisitor. Ea e proastă, și isprăvese prin a-și bate joc de ea, silind-o să arate cum știe ea să înnoate. Ea se culcă pe pământ și le arată. Toți râd și o fac tâmpită.

Ea bagă de seamă, se roșește și devine așa de prăpădită, că se rușinează și ei, în cât nu pot uita zâmbetul ei măhnit afară din cale, blând și dulce. Sergiu își mai amintește s'o mai fi văzut încă odată după aceea. Era mult de atunci, înainte de a se călugări. Ea se măritase cu un proprietar, care își risipise toată averea și o bătea. Avea doi copii, un băiat și o fată. Băiatul murise tânăr. Sergiu își amintea cum o văzuse de memorocită; după aceea o revăzuse la mănăstire, văduvă. Era aceeași, nu se putea zice, idiotă, dar interesantă, prăpădită și memorocită. Venise cu fiică-sa și cu logodnicul acesteia. Erau deja săraci.

De atunci, auzise că trăia undeva, într'un orașel de provincie, și că era foarte săracă. „De ce mă gândesc la ea?” se întreba el. Dar nu-și putea gonî această amintire. „Unde e ea? Ce face? E tot așa de proastă ca atunci când ne-a arătat pe pământ cum se înnoată? Dar de ce mă gândesc la ea? Ce înseamnă asta? Trebuie să sfârșesc odată”. Și din nou era cuprins de groază, și din nou, pentru a se scăpa, se gândea tot la Pachenka. Rămase multă vreme culcat, gândindu-se când la sfârșitul său extraordinar, când la Pachenka. Pachenka se întășea lui cu o scăpare. În sfârșit adormi. În vis văzu un inger care venia la el și-i zicea: „Du-te la Pachenka, și află de la ea ce trebuie să faci, în ce este păcatul tău și în ce stă scăparea ta”.

Se deșteptă, și hotărând că această vedenie era trimisă de Dumnezeu, se bucură și se hotără a face aceea ce i se poruncise. Știa în ce sat stă ea. Era o distanță de câteva poștii. Și plecă.

Pachenka de mult nu mai era Pachenka, ci Proscovia Mihailovna, o femeie bătrână, slabă, sbârcită, soacra unui funcționar părlit și betiv, Mavrikieff. Ea locuia acelaș sat, în care gineri-său avusese ultima slujbă, și acolo trăia cu toată familia: fiică-sa, ginere-său bolnav, neuras-tenic și cinci nepoți. Ca să aibă cu ce trăi, da lecții de piano la fete de negustori, cu câte 50 de copeici pe oră. Avea câte odată chiar câte 5 sau 6 ore de lecții pe zi, așa că ajunge să câștige chiar 60 de ruble pe lună. Cu asta trăiau în așteptarea unui loc. Proscovia Mihailovna trimisese scrisori la toate rudele și cunoscuții, cerându-le o funcțiune pentru ginere-său. Scrisese chiar și părintelui Sergiu, dar nu-l găsisse scrisoarea.

Era într-o Sâmbătă, și Proscovia Mihailovna gătea o prăjitură cu stafide, pe care o prepara așa de bine într-o vreme bucătarul tatălui ei. Vroia să o dea a doua zi nepoțelor, să mănânce.

Maria, fiica-sa, legăna copilul cel mic. Gineri-său, care nu închisese ochii toată noaptea, se odihnea acum.

În ajun, Proscovia, nu se putuse culca de cât foarte târziu, căci trebuise să potolească pe fiica-sa, contra lui bărbatu-său. Ea vedea bine că gineri-său era o fire slabă care nu putea nici vorbi, nici face altfel de cât făcea. Vedea bine că inviniurile soției sale nu erau de nici un folos, și ea căuta a-l înblânzi; făcea așa ca să nu se ivească vre-un rău. Ea nu putea suferi ca oamenii să se certe între ei; pentru ea, era limpede și curat, că din ceartă nu se poate naște nimic bun, ba dim potrivă. Ea suferea de ceartă, cum ar fi suferit cineva de un miros urât, de un sgomot prea mare, sau de lovituri pe corp.

Ea arăta Loukeriei cum se face eoca, când Michel, nepotu-său de 6 ani, alergă la bucătărie cu o mustră înfricoșată.

— Mamă mare! Te caută un bătrân urât.

Loukeria se uită pe fereastră.

— Adevărat, cucoană, parcă ar fi un pelerin.

Proscovia Mihailovna se șterse de faimă pe mâini cu șorțul, apoi se îndreptă spre odaia ei ca să-și caute portofelul pentru a-i da cinci kopeici de pomana. Dar amintindu-și că nu avea bani mai mărtași de cât 10 kopeici, se hotărî a-i da pâine.

Se întoarse la dulap, dar deodată roșindu-se de creșt țarg, și după ce porunci Loukeriei să taie o felie de pâine, se duse să ia banul de 10 kopeici.

Văzând aerul așa de deman al călătorului, îi dăte și pâinea și banul, scuzându-se că-i era rușine a-i da așa de puțin.

Cu toate că merseze donă sute de verște, cerșind în numele lui Cristos, cu toate că hainele îi erau sdrențuite, cu toate că slăbise, se îngrise, cu toate că avea ciobote în picioare, salută pe Proscovia foarte umil. Sergiu păstrase acel aer impunător care străgea atât la el.

Proscovia însă nu-l recunoscuse; dar nici nu-l putea recunecște, de carece era așa de mult de când nu-l văzuse, trei-zeci de ani.

— Poate vrei să mănânci, părinte, iartă-ne.

Luă pâinea și Proscovia Mihailovna fu foarte marată că nu mai pleca, ci o privea.

— Pachenka, am venit la tine, privește-mă!

Frumoșii ochi negri o priveau ținută cu un aer rugător și lacrimile selipeau. Sub mustața cenușie, buzele îi tremurau într'un zâmbet dureros.

Proscovia își încrucișă mâinile pe pieptul uscat, deschise gura și rămase nemiscată, cu ochii sgații pe fața pelerinului.

— Nu e cu puțință! Ștefan!... Sergiu... părintele Sergiu.

— Chiar el, rosti încet Sergiu. —

Numai însă, nu părintele Sergiu, dar cel mai mare păcătos, Ștefan Kassatzky, marele păcătos. Primesc-te-l, ajută-mă!

— Nu e cu puțință! Dar cum de ai ajuns în această stare? Aide.

Ea îi întinse mâna, dar el nu i-o luă. Ci o urmă.

Dar unde să-l ducă?... Casa era prea mică. Ea avea numai o odăiță, la spatele casei, și pe aceea chiar i-o dăduse fiic-săi. Maria era acum acolo, își legăna copilul.

— Stai aci! Imediat, îi zise ea, arătând un scaun în bucătărie.

Sergiu se așeză numai de cât: cu o mișcare obișnuită își scoase sacul de pe un umăr, apoi de pe celălalt.

— Doamne! Doamne! Cum te-ai umilit, scumpe tată! Ce glorie, și de odată!...

Sergiu nu răspuse, dar zâmbi ușurel, puindu-și sacul jos lângă el.

— Marie! Știi cine e aci?

Și Proscovia Mihailovna povesti încet fiic-săi cine era Sergiu, apoi amândouă seaseră din odăiță patul și leagăna ca să fie loc, și Proscovia Mihailovna conduse pe Sergiu.

— Odihnește-te aci. Fii bun și așteaptă-mă... trebuie să mă duc puțin.

— Unde?

— Am lecții. Mi-e rușine să spun, dar lecții de muzică.

— De pian? Bine. Numai, vezi, Proscovia Mihailovna... că am venit la d-ta pentru o afacere. Când am să-ți pot vorbi?

— Vrei chiar astă-seară? Voi fi fericită.

— Dacă vrei... Ineă o întrebare: Nu spune la nimeni cine sunt. Numai d-ta vei afla; nimeni nu știe unde am plecat; așa trebuie să fie.

— A! Și eu spusei fetef mele.

— Ei bine, spune-i să nu spue la nimeni.

Sergiu își scoase ciobotele, se culcă și adormi numai de cât, dintr-o noapte fără somn și 40 de verște de umbrel.

Când se întoarse Proscovia Mihailovna, Sergiu se afla în odăiță și o aștepta. Mâncașe supă pe care i-o adusese Loukeria în odăie.

— Pentru ce te-ai întors mai de vreme de cât nu-ai fugăduit? Întrebă Sergiu. — Acum putem vorbi?

— Spune-mi cămrei fericiri dătoz vizita d-tale? Mi-am lăsat o lecție... Dar nu face nimic... Nu visam de cât să mă inapoiez mai repede. Ți-am scris, și deodată, o asemenea fericire!...

— Pachenka, cuvintele ce-ți voi spune acum, te rog să le primești ca o spovedanie, ca ultimele cuvinte ce mai grăești, pe patul de moarte, în fața lui Dumnezeu. Pachenka nu sunt un sfânt, sunt un netrebnic, un păcătos orgolios, mai mult de cât cel mai rău dintre oameni.

Pachenka se sgaî mai întâiu la el, căci nu-l venia să creadă, dar mai în urmă când văzu că spune adevărul cu mâna ei îl apucă de a lui și îi zise cu un zâmbet de durere:

— Stiva, poate exagerezi și tu?

— Nu Pachenka. Sunt un fornicator, un asasin, un blasfemator, un înșelător.

— Dumnezeu! rosti Proscovia Mihailovna.

— Dar trebuie să trăești. Eu care credeam că cunosc tot, care arăta cetoriați cum se trăește. Nu sunt nimic, și te rog pe tine să-mă arăți.

— Ce spui, Stiva? Îți bați joc de mine! De ce îți rzi de mine?

— Bine, să admit că-mi răd de tine; dar cel puțin spune-mi cum trăești, și cum îți petreci viața?

— Eu? Dar eu am trăit cea mai mizerabilă viață, cea mai tristă, și acum Dumnezeu mă pedepsește, dar mult. Și trăește așa de rău, așa de rău...

— Cum te-ai măritat?... Cum ai trăit cu soțul tău?

A se citi urmarea în „Universul Literar” ce va apare Duminică viitoare.

INTĂRIREA VOINTEI

Am arătat în articolul precedent că omul nu prețuiește sănătatea decât după ce a pierdut-o — deși un moment de gândire ar arăta oricui că sănătatea e cel mai prețios lucru pământesc, fiind condiția celor mai multe bunuri ale vieții.

Nu mă voi opri să dovedesc acum că, după îngrijirea sănătății, preocuparea ce merită al doilea loc e să ne întărim voința. De câți-va ani s'a scris destul pentru a se arăta că voința este factorul de competență al succesului în viață. Mă voi mărgini deci să mă ocup de mijloacele de a ne dezvolta voința.

Nici odată nu s'aun auzit atâtea plângeri de lipsă de voință ca în timpurile noastre. Neurastenia a fost numită „boala secolului”. Prin urmare o boală a secolului e și abulia (lipsa de voință), căci ea caracterizează starea sufletească fundamentală a neurasteniciului. Neurastenicul se simte obosit de viață înainte chiar de a fi trăit de ajuns. Câți tineri nu vedem: Maștii, fără de nici un scop în viață, a căror figură exprimă lăncezeala din sufletul lor? Ei sunt de compătimit, nu de răs. Boala lor e însă cu leac. Numai să dozească sincer să se vindecă! Pe lângă mijloacele igienice și terapeutice, pe care le prescrie medicina, să urmeze o cură de întărire a voinței.

Neurastenicul va evita, pe cât posibil, singurătatea; va căuta să se distreze și să aibă o ocupație potrivită puterilor sale și care să-i procure plăcere. În tot cazul se va sili să înlăture gândurile triste, necazurile, grijile sau visările deșarte. Să înceteze de a-și mai rumega boala! Să se gândească la ideile contrare celor care-l preocupă de obicei. Să-și formeze o imagine cât mai precisă de cum ar dori să fie: calm, bine dispus, energic, lucrând cu metoadă și stăruință, etc.; să-și închipuie că este în realitate așa și să dea cu încredință astfel.

Nu glumesc. Expun numai cu cea mai mare simplitate un mijloc de vindecare a stărei sufletești neurastenice, mijloc care a fost experimental dovedit ca eficace și care de altfel se explică foarte bine în teorie.

Căci necrezut de mare este puterea gândurilor! Gândirea omenească, care a ajuns să descopere și să stăpânească unele puteri ale naturii, care face zilnic, sub ochii noștri, ceace bunicele ar fi considerat ca minuni ale lui Dumnezeu; — de ce n'ar avea oare aceeași putere și asupra stărilor noastre sufletești, a purtării, a traiului nostru?

Gândurile obișnuite ale unui om

i se imprimă pe figură, formându-i trăsături caracteristice. Poți citi pe figura cuiva ce fel de caracter (în linii generale, bineînțeles; și ce el trăiește. Așa încât are dreptate zicătoarea populară: „Uite-te la față, și mă întrecă de viață!” Gândurile și emoțiile pe care le hrănim de obicei, au o influență incontestabilă asupra caracterului, asupra purtării și chiar asupra sănătății noastre. Gândurile frumoase, sentimentele nobile, aspirațiile înalte conservă buna dispoziție și exaltă puterile sufletului, exercitând în același timp o acțiune binefăcătoare asupra organismului, făcând pe om mai rezistent împotriva boalelor și mai ușor vindecabil. Gândurile perverse sau meșteșoare, emoțiile violente, triste sau joshice sunt deprimante, slăbesc puterile sufletului și ale corpului, făcând omul să vegeteze sau să ducă o viață păcătoasă, animalică, inferoară.

Pentru a ne întări voința, să veghiăm prin urmare la cursul gândurilor noastre. Să alungăm, fără de milă, gândurile care întrețin defectele și să hrănim, să îndrăgim pe cele favorabile îndreptării noastre. Lupta va fi desigur grea la început. Deaceia e bine nici să n'o dăm dreptul. În loc să combatem direct cutare cusur, viciu sau stare sufletească, printr-o sforțare, — le vom combate indirect gândindu-ne la ideile virtuților corespunzătoare.

Vom căuta să cugetăm aceste idei în mod cât mai concret, cât mai precis, începându-ne un om care posedă calitățile ce ne lipsesc și contemplând cu drag imaginea lui. Dacă această modifiacție este întreruptă de cursul automat al ideilor, o facem cu glas tare și la nevoie ne punem s'o scriem. Oricine e doar slăpân pe glasul și pe mâna lui! În cazuri extreme ne mărginim la repetarea încăpătunată a unei simple propoziții, care să alunge gândurile pe care vom să le combatem; de ex. vom zice „sunt calm”, „sunt mulțumit”, „sunt stăpân pe mine”, etc. după împrejurări. Apoi, dacă gândurile rele revin, eșim la plimbare, căutăm să ne distrăm, facem o vizită unei persoane căreia suntem nevoiți să-i ascundem starea noastră sufletească; într'un cuvânt recurgem la orice mijloc, care să ne silească a ne gândi la altceva decât la gândurile pe care le combatem.

După o luptă de mai multe zile cu siguranță că aceste gânduri vor slăbi, și atunci ne va fi mai ușor să întreținem gânduri bune, care apoi cu timpul vor intra în firea noastră și ne vor face să fim așa precum dorim: liniștiți, stăpâni pe noi înșine, activi, cu metoadă și stăruință, bine dispuși, etc.

La început să ne concentrăm atenția asupra unei calități, pe care vom să o dobândim și apoi treptat vom urmări pe celelalte. Un om, care urmărește cu încăpătunare o singură idee, nu se poate să n'o realizeze, afară numai dacă depășește capacitatea de dezvoltare a naturii sale.

— Această restricție vă va face, poate, să surădeți triumfători. Dar câți oameni sunt tot ce ar putea fi? Alina

Ilustrația noastră colorată

Marșul de rezistență Craiova-Vărciorova

Marți, 26 c., s'a făcut clasarea ofițerilor de cavalerie cari au luat parte la marșul de rezistență în corpul I de armată.

Au luat parte căpit. Foltzer, locot. Carcalețeanu, locot. Dragomirescu, locot. Dobrotescu, locot. Pomponiu, și sub-locot. Săvoiu, din reg. 1 roșiori; căpit. Strâmbeanu, locot. Veleanu, locot. Dinopol, locot. Argeșeanu și sub-locot. Constantineanu, din călărași.

Distanța parcursă a fost 270 km. (Craiova - Vărciorova și Iași), în trei zile. Ultima zi, Severin-Craiova (115 km).

Toți ofițerii au venit în foarte bune condițiuni, iar Iuliu a fost clasat locot. Dragomirescu, din reg. 1 roșiori, care a făcut ultima distanță în 10 ore, având și calul în foarte bune condițiuni.

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU BOAT de FEMEI — SUB DIRECTIONA —

Doctorului I. KIRIAC

Chirurg primar șef al serv. de gynecologie și spitalului Eforiei

SECȚIE SEPARATĂ pentru BARBĂȚI

(onorariile, hrană, tratament, calcule vesicale, stricteții uretrale, etc.)

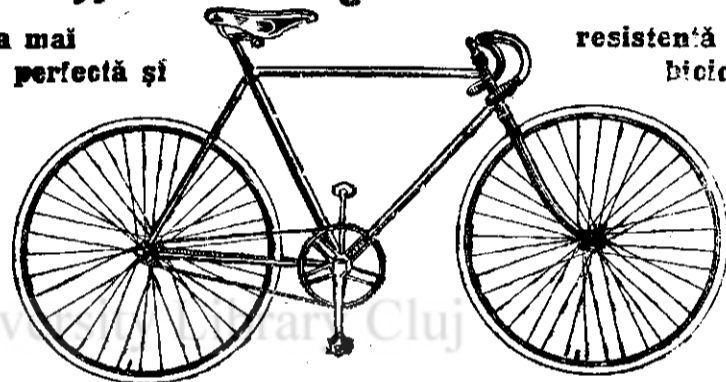
Strada Sf. Iovana, în dosul Teatrului Național — TELEFON 2,96 —

Hartie Mac: Intura de vânzare la administrația ziarului „UNIVERSUL”.

Reclama e sufletul comerțului

La „FRANÇAISE” (Marca Diamant)

Cea mai perfectă și rezistență bicicletă

Invingătoarea tuturor marilor premii din CIRCUITUL MUNTENIEI din 1910-1911

MOTO-REVE

cu ELECTRO-MAGNET 2 CILINDRE 2 1/2 H.P.

Motocicleta cea mai perfectă, ușoară și rezistentă

Această marcă este adoptată de toate armatele din lume.

Produsele fabricii începe cu prețul de

LEI 150 IN SUS

REPREZENTANT și DEPOZITAR pentru ROMANIA

G. MAGNANI

71, Strada Popa Tatu, 71 BUCUREȘTI

Telefon 23,72

Reclama este sufletu comerțului

Recompensă de 5000 Lei

SPANILOR ȘI CHELILOR

Prin adevăratul «Mos-Balsam» danez se poate face să crească părul și barba în opt zile. Bărbați și tineri, dame și domni pentru a avea păr, barbă și sprincene se servesc numai de «Mos-Balsam», căci s'a constatat că «Mos-Balsamul» este singurul leac al științei moderne, care face ca în opt până la cinci-spre-zece zile, prin influența asupra bulbului capilar face ca părul să reînceapă a crește imediat; iată de ce ne simțim în stare a contracta obligațiuni, pe care nici o altă casă nu ar putea să le îndeplinească. Garanții ca nevătămător.

Dacă cele ce afirmăm mai sus, nu e purul adevăr vom plăti 5000 LEI NUMERAR

Ori-cărui span sau chel care se va fi servit de „MOS-BALSAM” șase săptămâni fără nici un rezultat.

Luăți seama că suntem singura casă care oferim o adevărată garanție. Recomandat și recunoscut de medici. Feriți-vă de contrafaceri.

Vă fac cunoscut că sunt foarte mulțumit de întrebuințarea „Mos-Balsamului”. După opt zile părul a început să dea, — la început rar, dar frun puternic. După 15 zile părul s'a îndesit, a luat consistență; redobândind culoarea lui primitivă și aceasta grație numai balsamului Dr. Mulțumindu-vă, vă prezint săntările mele distinse. — ss. I. K. Dr. Tverg, Copenhaga.

Pot să recomand fără teamă adevăratul „Mos-Balsam” danez ca un leac infailibil pentru creșterea din nou a părului. Sufeream de mult de pierderea părului în cât unele locuri mă rămas complet pleșuve. După 8 săptămâni numai de întrebuințare a „Mos-Balsamului” am redobândit părul pierdut, s'a îndesit, și acum am un păr lung, tare și sănătos.

ss. Dr. M. C. Andersen, Nyveslergade 5, Copenhaga.

Un pachet „MOS” 10 Lei. Ambalaj discret. Se trimite prin plăți anticipată sau contra ramburs poștal. A se scrie celui mai mare magazin special din lume Mos-Magasinet, Copenhaga B. 1319, Danemarca.

(Serisoriile se francizează cu 25 bani cărțile poștale cu 10 bani).

NOUILE MARI PREMII

CE SE VOR OFERI DE ZIARUL

„UNIVERSUL“

ABONAȚILOR SĂI LA TRAGEREA DIN LUNA NOEMBRIE, 1912

O splendidă Vilă la Sinaia

„VILA NICOLAE“, construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai pitorească din localitate

UN ELEGANT DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, al 8-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de *Industria metalică „Marcus“*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O GARNITURA MOBILA DE BAMBU PENTRU SALON

compusă din: 1 canapea, 4 scaune, o masă, o consolă cu oglindă, 2 pedestale cu 2 vase japoneze, cumpărate de la marele magazin E. A. Pacher, Bulevardul Elisabeta, No. 15 (Hotel Primar)

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Marin V. Ganea*, șos. Mihai-Bravul, 37 și str. Șerbănică, 10. Sucursala cal. Victoriei, 107

Una sufragerie moderna

compusă din: 1 bufet cu marmoră, Sf. Ana, cu geam de cristal pictat, cu oglindă; 1 masă pentru 12 persoane și 6 scaune tapisate și imbrăcate imitație de piele, cumpărate de la marele magazin de mobile „Compania Americană“, strada Carol, 74, vis-à-vis de piața de flori, lângă Hotel Dacia

Una bucată pânză de borangic alb, de 9 metri; **una bucată pânză** de borangic alb, de 9 metri; **una bucată pânză** idem, frez, de 4 metri; **una bucată pânză** idem, bleu, de 5 metri. Cumpărate de la Expoziția Casei Școalelor.

Un serviciu de ceai, de metal alb fin, argintat și garantat, tat că nu înegrește, compus din: 1 tavă frumos eiselată, cu mânere, și 12 pahare într-o formă nouă și elegantă. Acest serviciu este o podoabă pentru orice casă; **O fructieră** de metal fin argintată, înaltă de 50 centimetri și având 3 glaste pentru fructe și un vas pentru flori; **O fructieră** de metal alb imitând exact argintul vechi, înaltă de 37 centimetri și având un vas mare de cristal pentru fructe. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en gros și en detail Frații A. & I. Roller, București, str. Smârdan, No. 35, etajul I.

Un serviciu de cristal pentru înghețată, compus din o cupă mare și 6 farfuri montate în metal argintat Christoffel V. F.P.; **Una pungă de argint** veritabil oxidată; **Una fructieră** de metal, argintată, cu 6 cușite de metal cu lama curbată, pentru desert. Toate aceste obiecte au fost cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Un gramofon cu 6 plăci perfecțion, **1 mandolină** italiană, **1 muzică de masă** cu manivelă, cu 6 cântece, **1 gitară** franceză. Toate acestea cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de muzică N. Mischozniky, furnizorul curței regale, strada Colței, No. 7, București.

Una bicicletă elegantă „Sport“, cu roată liberă și frână a au tomată prin contra pedale; **Una pușcă** de vânatoare cu două țevi, țevile de oțel „Bayard“, din renumita fabrică de arme „Pieper-Bayard“. Această armă are patru zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuința atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum. **Una carabină** semi-automată de mare precizie „Pieper“, cu tirul garantat precis. Cumpărate de la marele magazin de arme și biciclete B. D. Zisman, furnizorul curței regale, 44, calea Victoriei, București.

Una mașină de cusut marca Compania Americană, calitate superioară; **Un gramofon**

marca Melodion, Carmen Sylva, cu două arcuri remontabile în timpul mersului, cu 6 plăci marca Premier record. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, gramofoane și biciclete en gros și en detail Compania Anglo-Americană, strada Carol 50, București.

Un ceasornic de aur, 14 carate, cu trei capace, pentru dame, marcat de S.at; **2 servicii de argint** pentru ouă, compuse fiecare din câte trei bucați, într-o cutie foarte elegantă; **Una pendulă** elegantă și modernă. Toate acestea sunt cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de încredere „Ceasornicaria Colței“, București, strada Colței, No. 31.

1 armonică italiană, 21 clape, 8 basuri și tonuri de oțel; **1 vioară** fină, cu cutia ei; **1 pelerină** de ploae, portativă pe ambele părți. Toate acestea sunt cumpărate de la „Compania Generală“, mare biuro de importățiune, strada Smârdan, 29, etajul I.

2 ceasornice de aur pentru damă; **Două ceasornice** de aur cu câte trei capace pentru bărbat; **sease ceasornice** de argint; **sease ceasornice** de metal fin argintate cu câte trei capace; **trei ceasornice** de metal imitând argintul rusesc; **5 coliere-lănțișoare** pentru gât, de argint veritabil; **una geantă** de alpaca veritabilă.

2 costume de haine (saco), după măsură și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, strada Academiei, No. 25.

Un serviciu de oțel și untdelemn de alpaca veritabil, fin argintat și conținând 3 piese de cristal alb: una de oțel, una de untdelemn, una de muștar, una de sare și una de piper, pe un suport de metal de toată frumusețea.

Una mașină mare de bucătărie „Ideal“, cu 4 ochiuri, din table de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărat de la cunoscuta fabrică de tinichigerie Mihail D. Botez, București, calea Văcărești, 142.

O colecție de legi, compusă din 5 volume, de la d. Ghețu, calea Dorobanților, 100; **una mașină** de călcat pentru croitorie, sistem Sol-Pop, ultima perfecțiune, o vulpe de teracotă; **20 plachete** argintate, reprezentând pe Regele și Regina.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din **Memoriile Regelui Carol I al României** sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului „Universul“, tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15; pe 3 luni lei 4.65.

Pentru concurența la prețurile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe șase luni 15 și cei pe trei luni, 5. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri, pentru tragerea următoare.

Administrația „Universului“ nu întrebuințează încasatori.

Plata abonamentelor se va face direct la casa administrației ziarului, prin mandat postal sau personal.